

Penedits i pessimistes

Només tres mesos després de les eleccions generals, la meitat dels ciutadans haurien canviat el sentit del seu vot; el PSOE augmenta la taxa de desenganyats.

El "baròmetre de tardor" realitzat per Demoscopia i publicat el passat dia 24 per *El País* confirma i quantifica el que percebia qualsevol observador de la vida pública: el Govern i el seu partit perden acceleradament l'estima de bona part de la seua clientela, la meitat de l'electorat està penedita del seu vot del 6-J i el pessimisme dels ciutadans sobre la situació econòmica arriba a les cotes més altes d'aquests darrers 17 anys. Alhora, consegüentment, baixa la valoració dels líders polítics. Tot aquest mar de desencant ha emergit en només tres mesos, des del juliol a l'octubre.

Recordem, a títol il·lustratiu, algunes dades de l'esmentada enquesta. El 49% dels espanyols opina ara que va ser un mal resultat electoral; això redueix en 17 punts (del 56% a 39%) el percentatge dels qui opinen que va ser bo. Entre els mateixos votants socialistes abunda el desànim i es redueix en 20 punts el percentatge dels qui el van estimar positivament. Un 30%

d'aquests votants no tornaria a atorgar la seua confiança al PSOE, mentre que en el PP aquesta desafecció només afectaria l'11%.

Per al conjunt de la població, l'actuació del Govern mereix una puntuació del 4,4. És a dir, carabasses. El 60% dels espanyols –i el 52% dels votants del partit majoritari– consideren que seria convenient un govern de coalició, i prefereixen la del PSOE-IU. El 58% dels entrevistats creu que el Govern no forma un equip unit, i que no té un programa clar i definit, ho pensa el 57%. Per aquest mateix percentatge de la ciutadania, la situació política és dolenta o molt dolenta.

Aquestes dades, i d'altres que eludim en favor de la brevetat, però que no contradueixen el corollari del mostratge, abonen les conclusions resumides abans i que no ens poden sorprendre, si no és per la precipitació amb què s'han produït i la desesperança que revelen. No en va, el 74% dels entrevistats creu que l'estat de l'economia tardarà molt a millorar i són doble

que al juliol els qui contempen el futur amb menys optimisme.

No sembla temerari afirmar que la causa decisiva d'aquest desengany és l'angoixa econòmica i la falta de perspectives. Però hem d'afegir-hi la imperfícia de Felipe González per gestionar la situació. Perquè

28% de tres mesos abans) considera que no constitueix un equip unit i completat. Hi heu d'afegir el desgavell en què està submit el partit, tant en l'aspecte orgànic com en l'ideològic. Aquestes convulsions internes no són negatives per si mateixes, perquè denoten vivesa on regnava la pau dels cementiris i el contentament de la menjadora. Però també projecten una imatge poc confortant del partit que ha d'afrontar les complicacions d'aquests temps agitats.

Per contrast, i fins i tot entre l'electorat de sensibilitat progressista, és inevitable que s'òbriga camí la sensació de disciplina que transcendeix del PP i que contribueix a reduir els suports de què ha anat gaudint Felipe González. La propalada por a la dreta, que va ser clau del triomf electoral felipista, ja no és operant, o no ha condicionat l'opinió dels entrevistats. En realitat, ara, la por o la prevenció, almenys, és suscitada per la desorientació i per la incapacitat que s'intueix en l'equip governant.

No és estrany el suspens que els ciutadans li encolomen, com tampoc ho és la desqualificació del mateix Felipe González, amb una puntuació del 4,7.

A l'hora d'explicar aquest esfondrament de la confiança en el PSOE, que s'ha sostingut ininterrompudament des del 1982, tampoc és menyspreable la retòrica del "canvi del canvi". Qui sap què dimonis ens van voler vendre amb aquesta endevinalla? Per al ciutadà del carrer, aquesta mudança s'ha traduït en més penalitats. Només això. Congelació salarial, treball en precari, desocupació, desànim empresarial i una renovació del partit governant que no es veu enlloc. I el que és pitjor: com més es parla de renovació, més s'allunya de les preocupacions quotidianes del veïnat. Si el PSOE va a la seua, bon profit li faça. El votant s'hi sent estafat i s'inclina per altres eixides, el carisma de Felipe ja no fa miracles.

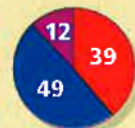
Per últim, i encara que el president González assegura que als administrats només ens interessa el present, la carretera que

El resultat de les eleccions generals de juny, amb la victòria del PSOE sense majoria absoluta, en línies generals, creu que ha estat...

Juliol 1993	Votants del		
	Total	PSOE	PP IU
Un bon resultat	56	79	27
Un mal resultat	33	13	63
NS/NC	11	8	10

Octubre 1993	Votants del		
	Total	PSOE	PP IU
Un bon resultat	39	59	17 34
Un mal resultat	49	27	79 57
NS/NC	12	14	4 9

FONT: "EL PAÍS"

no s'ha construït i no la meravellosa autopista o el tren d'alta velocitat que es va inaugurar ahir, resulta que la memòria col·lectiva i la individual no posa en sac foradat els èxits obtinguts –i a la llum dels quals va reiterar el vot durant deu anys– ni tampoc els abusos, la cobdícia i la falta freqüent d'exemplaritat d'un partit que fa

temps que va deixar mustigar-se les eufòries inicials. Mentre va bufar la bonança del benestar, fins i tot per a viure per damunt de les nostres possibilitats, el votant ha estat tolerant i fins i tot magnànim. A penes li va afectar la corrupció o aquesta ridícula ficció que ens ha volgut convertir en potència europea. Però en

temps de vaques magres, per a les quals el PSOE no està entrenat, era inevitable que eixiren a relluir els greuges i la desconfiança. Aquest partit del Govern no és ni de bon tros el que era. Va creure que estava instal·lat en una primavera perenne, i li ha arribat la tardor, i el seu hivern.

J. J. Pérez Benlloch

Portem-hi els amics

La convocatòria dels Octubre s'ha convertit en cita obligada per la senzilla raó que tots els convocats s'hi senten bé.

Cal anar a València durant els Octubre. És aquesta una recomanació entranyable, entusiasta, contagiosa, que hem fet i farem en un futur a tots aquells amics nostres que a Catalunya, a Euskadi, a Madrid, on sigui, s'interessin per la cultura, per la política, pel diàleg. Els Octubre aconseguixen allò que tants perseguim des de fa tant de temps, mostrar de manera brillant, organitzada i normal el pols actual d'una cultura. Sense cap exclusió, sense didactismes, a la recerca de l'autoconeixement i també –i en record del premi d'assaig de l'any passat– del rostre de l'altre.

La convocatòria dels Octubre s'ha convertit en cita obligada per la senzilla raó que tots els convocats s'hi senten bé. Hi ha un aspecte de comunicació regeneradora en aquesta cita valenciana que fa que tothom doni molt a gust el millor d'ell mateix. Això pot explicar que Jordi Savall estreni per a aquesta ocasió un motet escrit per a la cort del papa Borja o que Vázquez Montalbán declami una de les millors conferències que li hem sentit en els últims anys. I això és extensible a la llarga llista d'assistents a les diverses taules de debats i conferències. A València no hi ha desercions: tothom sap que assistir-hi convé, perquè en surts humanament, intel·lectualment, reforçat.

És per això que l'espectacle és recomanable per a tots aquells que no són assidus a les convocatòries pancatalanistes. Els Octubre són una operació integradora, oposen a totes les remors de capsigranyament una sana vitalitat. Qui no es rendeix davant d'unes jornades lul·lianes, com les

Lluís Llach. El músic hi va presentar el seu darrer disc.

que aquesta edició han convocat? On es pot veure junts el pare Batllori i Santiago Calatrava? On es pot aconseguir, com va fer Eliseu Climent l'any passat, posar junts els tres directors generals de les tres televisions, espanyola, valenciana i catalana? Els Octubre han trencat la barrera del conformisme i han entrat en la juxtaposició atrevida. I aquest és un signe de radical modernitat.

La literatura, que era l'origen causal de la convocatòria, en surt reforçada perquè ha perdut el seu protagonisme absolut. La publicació de la transcendental obra de Miquel Batllori (quina entrevista, Barnils, fantàstica!) sobre Ramon Llull, del text de Gimferrer, de l'obra teatral rodolediana, de l'obra filosòfica de Levinas, conviuen sense jerarquia petulant amb els concerts de músiques i cants diversos, amb els debats i les conferències. Concerts que, anatem-ho, respiren qualitat,

originalitat i novetat. Inoblidable el d'Ovidi Montllor recitant Joan Fuster i el de Lluís Llach ajudat esconogràficament per un paladí de la modernitat com Manuel Huerga. És aquest un exemple dels encreuaments que han de donar projecció de futur a la nostra cultura.

Més lentament, però ja amb presència real, els Octubre comencen a tenir en compte la imaginació dels creadors publicitaris. "Tres dones a Vicent Andrés Estellés" és un eslògan que faria vendre, per ell sol, l'assistència al sopar d'homenatge d'enguany. I més encara si les tres dones formen aquest triangle ideal de Carme Alborch, Núria Espert i Maria del Mar Bonet. De segur que el poeta, i no solament ell, les consideraria les companyes ideals per un Olimp merescut.

Els Octubre acaben deixant un regust de satisfacció compartida, d'enyor per les edicions de futur. Són el millor exemple que tenim al país d'allò que a Europa en diuen la sinergia. Un espai físic, simbòlic, mental, que uneix esforços individuals per generar un moviment intangible però real, que provoca per ell mateix un encadenament de realitzacions que no moren, sinó que reneixen. Un lloc on tot s'hi pot sumar per les properes edicions: més diversitat de procedència, més encreuaments estilístics, el mateix calor personal, el mateix rigor intel·lectual.

Tenim els Octubre. No els deixem perdre. Portem-hi els amics. I deixem que les tertúlies radiofòniques continuïn amb la seva cantarella. El que som i el que volem és aquí, a València.

Jordi Balló